

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 5.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.5.91>

УДК 339.9+330.1:305

О. Й. Вінська,

к. е. н., доцент, доцент кафедри європейської економіки і бізнесу,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4360-0933>

В. В. Філонюк,

аспірант кафедри європейської економіки і бізнесу,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-4397-7169>

ТЕОРЕТИЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО УПОВНОВАЖЕННЯ ЖІНОК

O. Vinska,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of

European Economy and Business,

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

V. Filoniuk,

Postgraduate Student of the Department of European Economy and Business,

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

THE THEORETICAL CONCEPTUALIZATION OF WOMEN'S ECONOMIC EMPOWERMENT

У статті досліджено основні підходи до визначення поняття «економічне уповноваження жінок» та згруповано провідних дослідників економічного уповноваження жінок з огляду на їхні погляди щодо доступу жінок до економічних ресурсів, розширення участі жінок в економічній діяльності та акцентування уваги на можливості вибору для жінок. Запропоновано комплексне визначення економічного уповноваження жінок. Виокремлено ключові елементи економічного уповноваження жінок, а саме: рівні права доступу, володіння та контролю над ресурсами; вплив завдяки суб'єктності, владі та автономії; зміна систем через політики та норми. Систематизовано та виявлено взаємозв'язки між основними формами економічного уповноваження жінок, а саме фінансовою інклюзією, доступом до освіти, участю у ринку праці, соціальною підтримкою та жіночим підприємництвом.

The purpose of the article is to explore approaches to defining the concept of «women's economic empowerment», to formulate a comprehensive definition of women's economic empowerment, to identify the key elements of women's economic empowerment, to systematize its forms and to establish the interconnections between them.

The article explores the main approaches to defining the concept of «women's economic empowerment» and groups the leading researchers in this field based on their views on women's access to economic resources, the expansion of women's participation in economic activities, and the emphasis on enhancing women's choice opportunities. The study sheds light on the different dimensions of women's economic empowerment, recognizing it as a diverse and dynamic process – a comprehensive definition of women's economic empowerment has been suggested.

Key elements of women's economic empowerment are identified, such as: equal rights to access, ownership, and control over resources; influence through agency, power, and autonomy; changing systems through policies and norms.

These elements are interrelated and essential for creating an environment where women can achieve true economic empowerment.

The article systematically organizes and reveals the interconnections between the main forms of women's economic empowerment, specifically financial inclusion, access to education, participation in the labor market, social support and women's entrepreneurship. Ensuring equal access to financial services, such as bank accounts, loans, insurance, and pension funds, is an important form of women's economic empowerment, providing them with control over their own finances. This study discusses how the expansion of women's participation in the labor market, coupled with access to entrepreneurial opportunities, significantly contributes to their economic empowerment. It also underscores the importance of social support mechanisms in promoting the empowerment of women, including policies and programs aimed at reducing gender inequality in economic opportunities.

Prospects for further research are focused on analyzing the indicators of women's economic empowerment and developing a comprehensive formula for this multifaceted process.

Ключові слова: *економічне уповноваження жінок, елементи економічного уповноваження жінок, доступ жінок до ресурсів, форми економічного уповноваження жінок, жіноче підприємництво, гендерна рівність.*

Keywords: *women's economic empowerment, elements of women's economic empowerment, women's access to resources, forms of women's economic empowerment, women's entrepreneurship, gender equality.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними засадами. *У сучасних умовах демографічних та соціальних трансформацій питання економічного уповноваження жінок (women's economic empowerment) набуває особливої*

актуальності. У розвинених країнах спостерігається стійка тенденція до старіння населення та зменшення кількості працездатних осіб, що створює дефіцит робочої сили. Наприклад, у ЄС частка людей віком від 65 років становить понад 21% [1]. У таких умовах розширення економічної участі жінок, шляхом їхньої активної інтеграції в усі сектори економіки, стає не просто питанням рівності, а важливим компонентом сталого соціально-економічного розвитку ЄС.

Забезпечення рівного доступу жінок до ресурсів, гідної праці та підприємництва стало одним із пріоритетів сталого розвитку, визначених у Цілях сталого розвитку ООН, зокрема у Цілі 5. Попри проголошені принципи рівності, жінки у багатьох країнах, включно з Україною, досі стикаються з перешкодами у сфері працевлаштування, оплаті праці, кар'єрному зростанні та доступі до ресурсів.

Для України, яка отримала статус країни-кандидата на повноцінне членство в Європейському Союзі, забезпечення гендерної рівності є не лише внутрішньою потребою, а й складовою частиною євроінтеграційного процесу задля відповідності основоположній цінності ЄС – рівності жінок та чоловіків.

У контексті триваючої війни та майбутнього процесу відбудови країни роль жінок як активних суб'єктів економічного відновлення України набуває все більшого значення. Створення умов для економічного уповноваження жінок є також важливим чинником для стимулювання повернення українок, які залишили країну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних наукових дослідженнях спостерігається зростаючий інтерес до питання гендерної рівності, як одного із основних чинників забезпечення сталого розвитку в різних сферах суспільного життя. С. Коджокару, О. Бунеа, Д. Коджокару та К. Некулау досліджують концепцію гендерної рівності в освіті, аналізуючи структурні причини гендерної нерівності та дискримінації [2]. Л. Сюй за допомогою крос-крайнового аналізу доводить позитивний вплив гендерної

рівності на економічне зростання, рівень зайнятості та рівень освіти [3]. Значна кількість досліджень присвячена аналізу регіонального аспекту гендерної рівності, особливо в країнах Африки, зокрема О. Олаємі, К. Олаємі, М. Адді та С. Абдулазізі [4-6]. Д. Ванг вважає, що участь жінок у спортивних змаганнях має потенціал для підвищення їхнього соціального статусу [7]. Д. Ваугу, С. Мітра та С. Сенгупта звертають увагу на важливість підвищення участі жінок в економічній діяльності задля досягнення Цілей сталого розвитку [8-9]. Не зважаючи на значну кількість публікацій щодо гендерної рівності, важливим є детальніше теоретично осмислити таку важливу її частину, як економічне уповноваження жінок.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження підходів до визначення поняття «економічне уповноваження жінок», формулювання комплексного визначення економічного уповноваження жінок, виокремлення ключових елементів економічного уповноваження жінок, систематизація форм та встановлення взаємозв'язків між ними.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досліджуючи економічне уповноваження жінок, такі науковці, як Б. Сугуна, А. Хаке, М. Зульфікар, А. М. Голла, А. Малхотра, П. Нанда, Р. Мехра, С. С. Шубо, М. С. Алан, С. Хасан та інші, у своїх працях акцентують увагу на важливості доступу жінок до економічних ресурсів, в тому числі фінансових, та можливості керувати заощадженнями задля забезпечення фінансового добробуту. А. Хаке та М. Зульфікар за допомогою свого дослідження демонструють важливість фінансової грамотності для жінок, підвищення якої сприяє економічному уповноваженню [14]. Б. Сугуна наголошує, що єдиного методу вимірювання економічного уповноваження не існує, тому його потрібно визначати за допомогою індикаторів, які повинні охоплювати особисті, соціальні та економічні зміни [13]. С. С. Шубо, М. С. Алам, С. Хасан та інші, досліджуючи роль економічного уповноваження жінок у сприянні сталому розвитку в Бангладеш, доходять висновку, що фінансова незалежність, доступ

до професійної підготовки та участь у діяльності, що приносить дохід, значно підвищують повноваження жінок приймати рішення [12]. А. М. Голла, А. Малхотра, П. Нанда та Р. Мехра акцентують увагу на тому, що для досягнення успіху та економічного прогресу, жінкам потрібні навички та ресурси для конкуренції на ринках, а також справедливий і рівний доступ до економічних інститутів [11].

П. Перезніето, Дж. Тейлор А. Торнквіст, К. Шмітц та Дж. Петтіт підкреслюють важливість збільшення участі жінок в економічній діяльності як необхідну умову для досягнення справедливості та економічного зростання шляхом можливості жінок впливати на ухвалення економічних рішень, тобто трансформації влади, що сприятиме більш рівному розподілу доходів [16-18]. П. Перезніето та Дж. Тейлор розглядають економічне уповноваження жінок як процес, за якого їхнє життя змінюється від ситуації, коли вони мають обмежену владу та доступ до активів, до ситуації, коли вони відчують економічний прогрес, а їхня влада та спроможність зростають [16]. А. Торнквіст та К. Шмітц стверджують, що економічне уповноваження ставить жінок у сильнішу позицію і дає їм можливість разом з чоловіками брати участь у функціонуванні суспільства, впливати на розвиток всіх рівнів суспільства та ухвалювати рішення, які сприяють добробуту їхніх сімей та їхньому власному [17]. Окрім справедливої участі жінок в економічній діяльності, на думку Дж. Петтіта, економічне уповноваження також означає зміну норм, які перешкоджають економічній участі жінок [18].

Спільною ідеєю наукових праць Н. Кабір та М. Махбаба є акцентування уваги на можливості жінок обирати. Н. Кабір вважає, що концепцію розширення прав і можливостей жінок (women's empowerment) можна досліджувати через три тісно пов'язані між собою виміри: суб'єктність (процеси, за допомогою яких роблять вибір і втілюють його в життя), ресурси (засоби, за допомогою яких реалізується суб'єктність) та досягнення (результат суб'єктності). Економічне уповноваження жінок полягає не лише в доступі до ресурсів, а й у здатності ефективно

використовувати ці ресурси і ухвалювати рішення, які впливають на життя жінок [10].

Підходи до визначення поняття «економічне уповноваження жінок» наведені в табл. 1.

Таблиця 1. Підходи до визначення поняття «економічне уповноваження жінок»

Автор і назва наукової праці	Визначення
Н. Кабір [10] «Гендерна рівність та розширення прав і можливостей жінок: критичний аналіз третьої Цілі розвитку тисячоліття»	Зростання суб'єктності завдяки посиленню можливості контролювати економічні ресурси та ухвалювати рішення в сфері фінансів, роботи та бізнесу
А. М. Голла, А. Малхотра, П. Нанда, Р. Мехра [11] «Розуміння та вимірювання економічного уповноваження жінок»	Можливість досягати успіху та ухвалювати відповідні рішення задля зміцнення економічного статусу
С. С. Шубо, М. Алам, С. Хасан та ін. [12] «Економічне уповноваження жінок для сталого суспільного розвитку»	Багатовимірний процес, який покращує доступ до економічних ресурсів і контроль над ними, а також надає можливість ухвалювати рішення та брати активну участь в економічній діяльності
Б. Сугуна [13] «Розширення прав і можливостей сільських жінок через групи самодопомоги»	Покращення доступу до фінансових ресурсів домогосподарства та поза ним, можливість самостійно розпоряджатися своїми заощадженнями
А. Хаке, М. Зульфікар [14] «Економічне уповноваження жінок через фінансову грамотність, ставлення до фінансів та фінансовий добробут»	Поєднання знань, здібностей, навичок і впевненості для забезпечення власного фінансового добробуту
М. Махбаб [15] «Розширення прав і можливостей жінок: теорія, практика, процес і значення»	Здатність робити стратегічний життєвий вибір щодо контролю та отримання зиску від ресурсів та доходів
П. Перезніето, Дж. Тейлор [16] «Огляд підходів та методів вимірювання економічного уповноваження жінок і дівчат»	Економічний прогрес, який досягається в процесі трансформації влади та повноважень
А. Торнквіст, К. Шмітц (SIDA) [17] «Економічне уповноваження жінок: сфера діяльності SIDA»	Процес збільшення реальної влади над ухваленням економічних рішень, які впливають на життя та пріоритети в суспільстві
Дж. Петтіт [18] «Розширення можливостей та участі: подолання розриву між розумінням і практикою»	Збільшення участі жінок в економічній діяльності за умов поваги до їх гідності та можливості домовитися про більш справедливий розподіл доходів

Джерело: складено на основі [10-18]

З урахуванням досліджених наукових праць вищезазначених авторів можна запропонувати комплексне визначення економічного уповноваження

жінок – це системний трансформаційний процес, який передбачає, з одного боку, надання жінкам можливості здійснювати самостійний вибір та ухвалювати економічні рішення, а з іншого – забезпечує їм рівні права у доступі до ресурсів, можливостях для кар'єрного розвитку та управління своїми доходами, що призводить до посилення фінансової незалежності жінок і зростання їхньої влади у суспільстві.

Теоретичне осмислення економічного уповноваження жінок передбачає необхідність визначення його складових частин та практичних форм реалізації. Структура ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок – ООН Жінки (United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women – UN Women) виокремлює наступні ключові елементи економічного уповноваження жінок: рівні права доступу, володіння та контролю над ресурсами; вплив завдяки суб'єктності, владі та автономії; зміна систем через політики та норми (рис. 1.) [19].

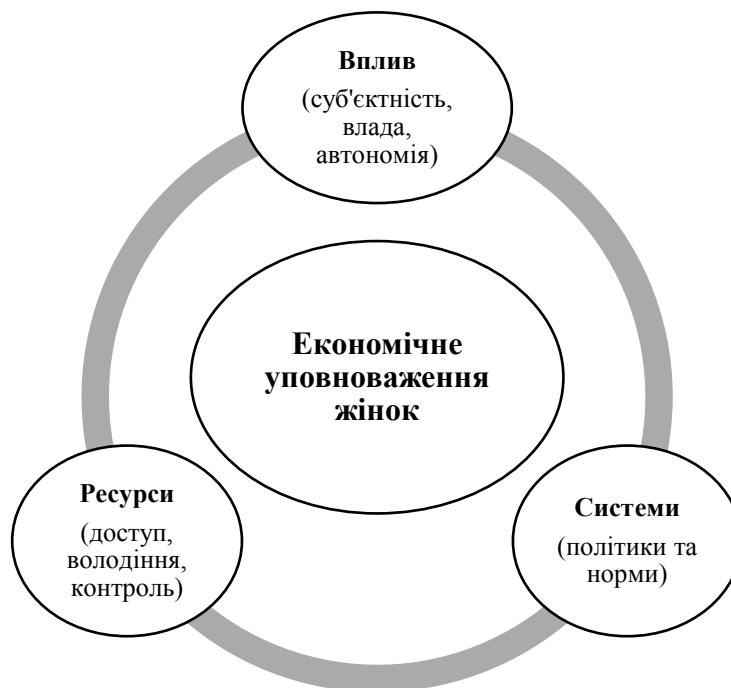

Рис. 1. Елементи економічного уповноваження жінок

Джерело: побудовано на основі [19]

Елемент ресурси полягає в тому, щоб жінки та чоловіки мали рівні права в доступі до економічних ресурсів (земля, фінанси, технології, освіта,

інформація тощо), а також у володінні та контролі над ними. Другий елемент економічного уповноваження жінок – вплив через суб’єктність, владу та автономію. Суб’єктність (agency) у контексті економічного уповноваження жінок – це можливість здійснювати вибір та брати участь в процесах, що визначають їхнє економічне становище, наприклад, відкривати бізнеси, отримувати освіту, бути активними на ринку праці без обмежень на основі статі. Влада включає в себе участь в ухваленні рішень щодо фінансів у сім’ї, участь у формуванні політики на державному рівні. Автономія передбачає здатність самостійно ухвалювати економічні рішення без зовнішнього втручання чи обмежень. Елемент системи полягає у їхній зміні через політики та соціальні норми і стосується трансформації інституційних та культурних перешкод, які обмежують економічні можливості жінок. Політики гендерної рівності, як інструмент забезпечення рівних прав у сфері праці, підприємництва та освіти, разом із соціальними нормами, які втілюють суспільні уявлення й стереотипи про роль жінок в економіці, мають визначальний вплив на процес економічного уповноваження жінок. Вони задають рамки, в яких функціонують інституції, та формують зміст законодавчих ініціатив, що спрямовані на підтримку жінок.

Форми економічного уповноваження жінок (рис. 2) відображають способи реалізації вищезазначених елементів економічного уповноваження. Законодавчі акти підтримують або визначають багато з форм економічного уповноваження жінок через регулювання доступу до ресурсів, рівних прав на робочих місцях, власності, освіти, а також через політичні та соціальні програми.

Забезпечення рівного доступу до фінансових послуг (фінансова інклюзія), таких як банківські рахунки, кредити, страхування, пенсійні фонди – є важливою формою економічного уповноваження жінок, яка надає їм можливість контролювати власні фінанси. Наявність власних банківських рахунків дозволяє жінкам зберігати гроші та здійснювати фінансові операції; інвестиції, страхування та пенсійні фонди є важливими інструментами

економічного уповноваження для забезпечення фінансової незалежності жінок [20]. Доступ до фінансових ресурсів тісно взаємодіє з підприємництвом через можливість жінок залучати кредити для започаткування та розвитку власного бізнесу. Проте у багатьох країнах, таких як Афганістан, Ємен, Іран, Пакистан, Саудівська Аравія (до 2019 р.), жінки можуть відкривати банківські рахунки чи отримувати кредити лише за згодою чоловіка чи батька.

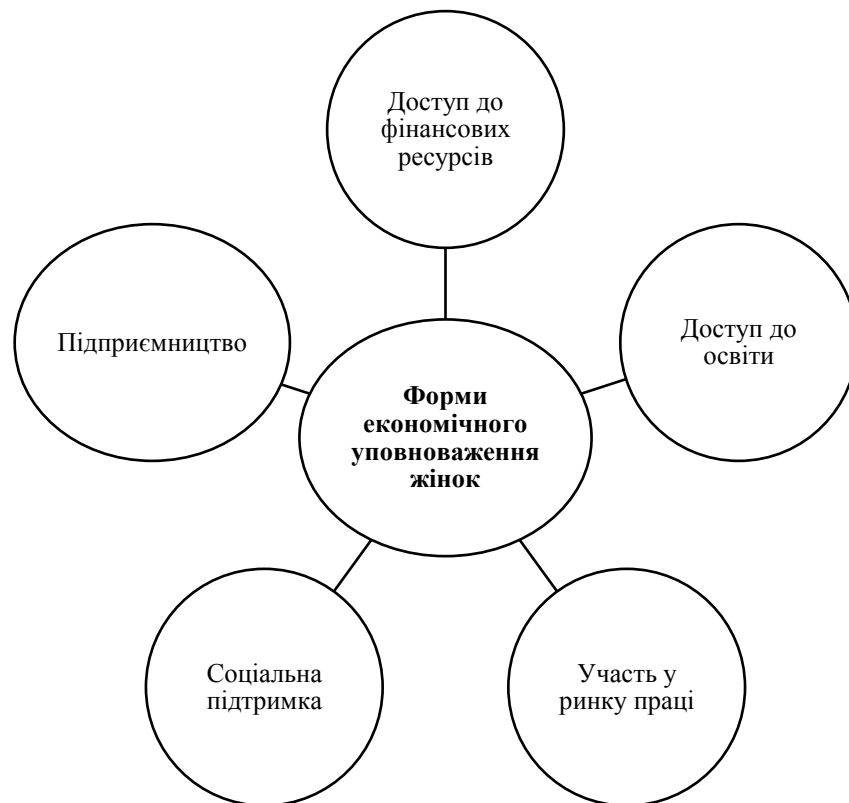

Рис. 2. Форми економічного уповноваження жінок

Джерело: побудовано на основі [10, 11, 14, 19-21, 24]

Доступ до освіти є однією з найбільш важливих форм економічного уповноваження, оскільки освіта надає жінкам можливості для розвитку кар'єри, участі в підприємницькій діяльності та отримання більш високих доходів [21], тому ця форма взаємопов'язана з іншими. Наприклад, фінансова грамотність допомагає жінкам ухвалювати фінансові рішення і управляти своїми заощадженнями [14], а підприємницька освіта (спеціалізовані курси, тренінги та програми, що навчають основам бізнесу, управлінню, фінансам, маркетингу) дозволяє жінкам створювати власний бізнес, досягати фінансової

незалежності та вносити свій вклад у розвиток економіки. Негативним прикладом обмеження доступу жінок до освіти є Афганістан – після повернення талібів до влади в 2021 році було введено заборону навчатися жінкам та дівчатам-підліткам за винятком професій акушерок та медсестр (до грудня 2024 р.) [22].

Участь у ринку праці надає жінкам можливості для отримання доходу та розвитку кар'єри. Гнучкість робочих умов (неповний робочий день, віддалена робота, гнучкий графік) є важливим аспектом для жінок, якщо вони доглядають за дітьми чи родичами. З участю жінок у ринку праці пов'язане поняття гендерної сегрегації праці – явища, за якого чоловіки і жінки розподіляються на різні професії чи посади в залежності від їхнього гендеру, що призводить до гендерних нерівностей в оплаті праці, умовах праці та доступі до можливостей кар'єрного зростання [23]. Вона може бути як горизонтальною (за професіями і секторами), так і вертикальною (ієрархія посад). Участь у ринку праці прямо впливає на доступ жінок до фінансових ресурсів (стабільний дохід дозволяє накопичувати заощадження та інвестувати, надає більше шансів отримати кредит). Коли жінки працюють, вони отримують доступ до соціальних гарантій, таких як оплачувана відпустка по догляду за дитиною, медичні страховки та пенсії (соціальна підтримка) [24].

Соціальна підтримка охоплює механізми, що забезпечують підтримку жінок у різних аспектах їхнього життя і включає соціальні виплати (допомога по безробіттю, допомога на дитину, пенсії), медичне страхування, відпустку по догляду за дитиною (законодавчо гарантовані відпустки, які дозволяють жінкам доглядати за дітьми без втрати доходу), юридичну допомогу. Для прикладу, в Скандинавських країнах важливим елементом соціальної підтримки є заклади дошкільної освіти, які є субсидованими або безкоштовними, тому їх відвідує абсолютна більшість дітей, що створює умови для високої зайнятості жінок в цих країнах [25].

Підприємництво є важливою формою економічного уповноваження жінок, надаючи їм можливість отримувати фінансову незалежність шляхом створення власного бізнесу. Для підтримки жіночого підприємництва є багато інструментів, таких як гранти, субсидії, кредити (часто на пільгових умовах), освітні програми, мережування. Ініціативи підтримки жінок у підприємстві є важливими для стимулювання розвитку жіночого підприємництва. Наприклад, за сприяння ЄС в Україні діють такі ініціативи, як EU4Business, Women in Business, EU4Youth та інші [26-27]. Підприємництво пов'язане з іншими формами економічного уповноваження жінок: для започаткування та розвитку бізнесу жінки потребують кредитів, інвестицій або грантів; підприємницька діяльність вимагає знань і навичок у сферах фінансів, маркетингу, управління тощо; жінки, які займаються підприємництвом, створюють робочі місця не лише для себе, а й для інших.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Результати проведеного аналізу праць дослідників свідчать про різноманіття їхніх підходів до трактування поняття «економічного уповноваження жінок» з огляду на можливості вибору для жінок, доступ до ресурсів та розширення економічної участі жінок. Економічне уповноваження жінок – це системний трансформаційний процес, який передбачає надання жінкам можливості здійснювати самостійний вибір та ухвалювати економічні рішення, а також забезпечує їм рівні права у доступі до ресурсів, можливостях для кар'єрного зростання та управлінні своїми доходами.

Ключовими елементами цього процесу є: рівні права доступу, володіння та контролю над ресурсами; вплив через суб'єктність, владу та автономію; подолання інституційних і культурних бар'єрів через політики та соціальні норми. Практичні форми економічного уповноваження жінок, такі як фінансова інклюзія, доступ до освіти, участь у ринку праці, соціальна підтримка та підприємництво є взаємопов'язаними і взаємозалежними.

Перспективи подальших наукових досліджень зосереджені на аналізі показників економічного уповноваження жінок та розробці комплексної формули для оцінки цього багатогранного процесу.

Література

1. Eurostat. Population by age group. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TPS00010/default/table> (дата звернення: 15.04.2025).
2. Cojocaru S., Bunea O., Cojocaru D., Neculau C. Gender Equality: Conditions for Ensuring Gender Equality in Education. *Expert Projects*. 2025. DOI:10.33788/qie.25.02
3. Xu L. Gender Equality and Economic Development: A Cross-country Comparative Study. *Advances in Economics, Management and Political Sciences*. 2025. Vol. 162, No. 1. P. 200-206. DOI:10.54254/2754-1169/2025.20393
4. Olayemi O. M., Olayemi K. J. Promoting Gender Equality through ICT: A Pathway to Achieving Sustainable Development Goals in Nigeria. *Journal of Sustainable Green Development*. 2024. Vol. 1, No. 2. P. 1-12. DOI:10.5281/zenodo.13923875
5. Addey M. Gender Equality and Sustainable Development in Ghana. *SSRN Electronic Journal*. 2023. DOI:10.2139/ssrn.4515140
6. Abdulaziizi S. Promoting Gender Equality in Uganda's Domestic Relations. *International Journal of Academic and Applied Research (IJAAR)*. 2024. Vol. 8, No. 5. P. 101-107. URL: https://www.researchgate.net/publication/381145640_Promoting_Gender_Equality_in_Uganda%27s_Domestic_Relations (дата звернення: 18.04.2025).
7. D. Wang. Research on Gender Equality and Difference in Sports Events. *International Journal of Social Sciences and Public Administration*. 2025. Vol. 6, No. 3. P. 22-25. DOI:10.62051/ijsspa.v6n3.04
8. Faugoo D. Women's Leadership as an Accelerator for Gender Equality and Advancing SDGs for a Sustainable Future. *Asian Journal of Research*

in Business and Management. 2024. Vol. 6, No. 3. P. 25-39.
DOI:10.55057/ajrbm.2024.6.3.3

9. Sengupta S., Turkan I., Mitra S., Agrawal K. M. Gender Equality & Women Empowerment in Energy Sector: Implications for Sustainable Development. *International Conference on Innovations in the Power Sector towards Sustainable Development Goals, Newtown Kolkata*, 23-24 червня 2023. P. 138-147. URL:

https://www.researchgate.net/publication/390102026_Gender_Equality_Women_Empowerment_in_Energy_Sector_Implications_for_Sustainable_Development
(дата звернення: 18.04.2025).

10. Kabeer, N. Gender equality and women's empowerment: A critical analysis of the third Millennium Development Goal. *Gender and Development*. 2005. Vol. 13, No. 1. P. 13-24. URL: <https://policy-practice.oxfam.org/resources/gender-equality-and-womens-empowerment-a-critical-analysis-of-the-third-millenn-131574/> (дата звернення: 27.03.2025).

11. Golla, A. M., Malhotra, A., Nanda, P., Mehra, R. Understanding and measuring women's economic empowerment. *International Center for Research on Women*. 2011. URL: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2016/10/Understanding-measuring-womens-economic-empowerment.pdf> (дата звернення: 27.03.2025).

12. Shubho, S. S., Alam, M. S., Chakraborty, S., Aziz, M. B., Hasan, S., Hasan, M. S., Rifaya, A. Economic empowerment of women for sustainable social development. *International Journal of Social Sciences and Management Review*. 2025. Vol. 8, No. 1. P. 209-228. DOI: 10.37602/IJSSMR.2025.8115

13. Suguna, B. Empowerment of Rural Women Through Self Help Groups. *New Delhi: Discovery Publishing House*, 2016. URL: https://books.google.com.ua/books?id=1szNM7hwc9gC&printsec=copyright&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 28.03.2025).

14. Haque, A., & Zulfiqar, M. Women's Economic Empowerment through Financial Literacy, Financial Attitude and Financial Wellbeing. *International*

Journal of Business and Social Science. 2016. Vol. 7, No. 3. P. 78-88. URL: https://ijbssnet.com/journals/Vol_7_No_3_March_2016/9.pdf (дата звернення: 27.03.2025).

15. Mahbub, M. Women Empowerment: Theory, Practice, Process and Importance. *University of Dhaka*, 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/353444239_Women_Empowerment_theory_practice_process_and_importance (дата звернення: 27.03.2025).

16. Perezniето, P., Taylor, G. A review of approaches and methods to measure economic empowerment of women and girls. *Gender and Development*. 2014. Vol. 22, No. 2. P. 233-251. DOI: 10.1080/13552074.2014.920976

17. Törnqvist, A., & Schmitz, C. Women's Economic Empowerment: Scope for Sida's Engagement. *Stockholm: Swedish International Development Cooperation Agency (Sida)*, 2009. URL: https://www.enterprise-development.org/wp-content/uploads/SidaEngagement_WomensEconomicEmpowerment.pdf (дата звернення: 29.03.2025).

18. Pettit, J. Empowerment and Participation: Bridging the Gap Between Understanding and Practice. *UN Expert Group Meeting on Promoting People's Empowerment in Achieving Poverty Eradication, Social Integration and Full Employment*, 2012. URL: <https://www.un.org/esa/socdev/egms/docs/2012/JethroPettit.pdf> (дата звернення: 30.03.2025).

19. UN Women. Women's Economic Empowerment Strategy. *New York: UN Women*, 2024. URL: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/2024-03/un-women-womens-economic-empowerment-strategy-en.pdf> (дата звернення: 05.04.2025).

20. World Bank. Expanding Women's Access to Financial Services. URL: <https://www.worldbank.org/en/results/2013/04/01/banking-on-women-extending-womens-access-to-financial-services> (дата звернення: 09.04.2025).

21. Reshi, I. A., Sudha, T., Dar, S. A. Women's access to education and its impact on their empowerment: A comprehensive review. *Morfai Journal*. 2022. Vol. 1, No. 2. P. 446-450. DOI:10.54443/morfai.v1i2.760
22. BBC News. Afghan women 'banned from midwife courses' in latest blow to rights. URL: <https://www.bbc.com/news/articles/cwy3l1035nlo> (дата звернення: 08.04.2025).
23. Acker, J. Inequality Regimes: Gender, Class, and Race in Organizations. *Gender & Society*. 2006. Vol. 20, No. 4. P. 441-464. DOI:10.1177/0891243206289499
24. International Labour Organization. Women in labour markets: Measuring progress and identifying challenges. Geneva: ILO, 2010. URL: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/@emp_elm/@trends/documents/publication/wcms_123835.pdf (дата звернення: 09.04.2025).
25. Eurostat. Employment rate by sex. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem010/default/table?lang=en> (дата звернення: 09.04.2025)
26. EU4Ukraine. URL: <https://eu4ukraine.eu/> (дата звернення: 18.04.2025).
27. EBRD Women in Business. URL: <https://ebrdwomeninbusiness.com/home.xhtml?country=UA&language=uk> (дата звернення: 18.04.2025).

References

1. Eurostat. (2025), "Population by age group", available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TPS00010/default/table> (Accessed 9 April 2025).

2. Cojocaru, S., Bunea, O., Cojocaru, D. and Neculau, C. (2025), “Gender Equality: Conditions for Ensuring Gender Equality in Education”, *Expert Projects*. DOI:10.33788/qie.25.02
3. Xu, L. (2025), “Gender Equality and Economic Development: A Cross-country Comparative Study”, *Advances in Economics, Management and Political Sciences*, Vol. 162, No. 1, pp. 200-206. DOI:10.54254/2754-1169/2025.20393
4. Olayemi, O. M. and Olayemi, K. J. (2024), “Promoting Gender Equality through ICT: A Pathway to Achieving Sustainable Development Goals in Nigeria”, *Journal of Sustainable Green Development*. Vol. 1, No. 2, pp. 1-12. DOI:10.5281/zenodo.13923875
5. Addey, M. (2023), “Gender Equality and Sustainable Development in Ghana”, *SSRN Electronic Journal*. DOI:10.2139/ssrn.4515140
6. Abdulaziizi, S. (2024), “Promoting Gender Equality in Uganda’s Domestic Relations”, *International Journal of Academic and Applied Research*, Vol. 8, No. 5, pp. 101-107, available at: https://www.researchgate.net/publication/381145640_Promoting_Gender_Equality_in_Uganda%27s_Domestic_Relations (Accessed 18 April 2025).
7. Wang, D. (2025), “Research on Gender Equality and Difference in Sports Events”, *International Journal of Social Sciences and Public Administration*, Vol. 6, No. 3, pp. 22-25. DOI:10.62051/ijsspa.v6n3.04
8. Faugoo, D. (2024), “Women’s Leadership as an Accelerator for Gender Equality and Advancing SDGs for a Sustainable Future”, *Asian Journal of Research in Business and Management*, Vol. 6, No. 3, pp. 25-39. DOI:10.55057/ajrbm.2024.6.3.3
9. Sengupta, S., Turkan, I., Mitra, S. and Agrawal, K. M. (2023), “Gender Equality & Women Empowerment in Energy Sector: Implications for Sustainable Development”, *International Conference on Innovations in the Power Sector towards Sustainable Development Goals*, Newtown Kolkata, 23-24 June 2023, pp. 138-147, available at:

https://www.researchgate.net/publication/390102026_Gender_Equality_Women_Empowerment_in_Energy_Sector_Implications_for_Sustainable_Development (Accessed 18 April 2025).

10. Kabeer, N. (2005), "Gender equality and women's empowerment: A critical analysis of the third Millennium Development Goal", *Gender and Development*, Vol. 13, No. 1, pp. 13-24, available at: <https://policy-practice.oxfam.org/resources/gender-equality-and-womens-empowerment-a-critical-analysis-of-the-third-millenn-131574/> (Accessed 27 March 2025).

11. Golla, A. M., Malhotra, A., Nanda, P. and Mehra, R. (2011), "Understanding and measuring women's economic empowerment", *International Center for Research on Women*, available at: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2016/10/Understanding-measuring-womens-economic-empowerment.pdf> (Accessed 27 March 2025).

12. Shubho, S. S., Alam, M. S., Chakraborty, S., Aziz, M. B., Hasan, S., Hasan, M. S. and Rifaya, A. (2025), "Economic empowerment of women for sustainable social development", *International Journal of Social Sciences and Management Review*, Vol. 8, No. 1, pp. 209-228. DOI: 10.37602/IJSSMR.2025.8115

13. Suguna, B. (2016), "Empowerment of Rural Women Through Self Help Groups", *New Delhi: Discovery Publishing House*, available at: https://books.google.com.ua/books?id=1szNM7hwc9gC&printsec=copyright&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (Accessed 28 March 2025).

14. Haque, A., & Zulfiqar, M. (2016), "Women's Economic Empowerment through Financial Literacy, Financial Attitude and Financial Wellbeing", *International Journal of Business and Social Science*, Vol. 7, No. 3, pp. 78-88, available at: https://ijbssnet.com/journals/Vol_7_No_3_March_2016/9.pdf (Accessed 27 March 2025).

15. Mahbub, M. (2021), "Women Empowerment: Theory, Practice, Process and Importance", *University of Dhaka*, available at:

https://www.researchgate.net/publication/353444239_Women_Empowerment_theory_practice_process_and_importance (Accessed 27 March 2025).

16. Pereznieto, P. and Taylor, G. (2014), “A review of approaches and methods to measure economic empowerment of women and girls”, *Gender and Development*, Vol. 22, No. 2, pp. 233-251. DOI: 10.1080/13552074.2014.920976

17. Törnqvist, A., & Schmitz, C. (2009), “Women’s Economic Empowerment: Scope for Sida’s Engagement”, *Stockholm: Swedish International Development Cooperation Agency (Sida)*, available at: https://www.enterprise-development.org/wp-content/uploads/SidaEngagement_WomensEconomicEmpowerment.pdf (Accessed 29 March 2025).

18. Pettit, J. (2012), “Empowerment and Participation: Bridging the Gap Between Understanding and Practice”, *UN Expert Group Meeting on Promoting People’s Empowerment in Achieving Poverty Eradication, Social Integration and Full Employment*, available at: <https://www.un.org/esa/socdev/egms/docs/2012/JethroPettit.pdf> (Accessed 30 March 2025).

19. UN Women. (2024), “Women’s Economic Empowerment Strategy”, *New York: UN Women*, available at: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/2024-03/un-women-womens-economic-empowerment-strategy-en.pdf> (Accessed 5 April 2025).

20. World Bank. (2014), “Expanding Women’s Access to Financial Services”, available at: <https://www.worldbank.org/en/results/2013/04/01/banking-on-women-extending-womens-access-to-financial-services> (Accessed 9 April 2025).

21. Reshi, I. A., Sudha, T. and Dar, S. A. (2022), “Women’s access to education and its impact on their empowerment: A comprehensive review”, *Morfai Journal*, Vol. 1, No. 2, pp. 446-450. DOI:10.54443/morfai.v1i2.760

22. BBC News. (2024), “Afghan women 'banned from midwife courses' in latest blow to rights”, available at: <https://www.bbc.com/news/articles/cwy3l1035nlo> (Accessed 8 April 2025).
23. Acker, J. (2006), “Inequality Regimes: Gender, Class, and Race in Organizations”, *Gender & Society*, Vol. 20, No. 4, pp. 441-464. DOI:10.1177/0891243206289499
24. International Labour Organization. (2010), “Women in labour markets: Measuring progress and identifying challenges”, *Geneva: ILO*, available at: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/@emp_elm/@trends/documents/publication/wcms_123835.pdf (Accessed 9 April 2025).
25. Eurostat. (2025), “Employment rate by sex”, available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem010/default/table?lang=en> (Accessed 9 April 2025).
26. EU4Ukraine (2025), available at: <https://eu4ukraine.eu/> (Accessed 18 April 2025).
27. EBRD Women in Business (2025), available at: <https://ebrdwomeninbusiness.com/home.xhtml?country=UA&language=uk> (Accessed 18 April 2025).

Стаття надійшла до редакції 14.05.2025 р.